

Klassens trivsel – når elevernes indbyrdes relationer er udfordret

Læreren fortæller i denne artikel om en 7-klasse, hvor hun oplevede eleverne ikke havde ret meget med hinanden at gøre. Eleverne gik oftest sammen i mindre grupper og ville ikke ret gerne arbejde sammen med andre end de faste venner. Læreren oplevede klassen manglede en fælles holdning til hvad der udgør en god klasse, og hvordan man opfører sig overfor hinanden.

Forberedelsen

Læreren ønskede at inddrage elevernes egne oplevelser i arbejdet med at forbedre trivslen og miljøet i klassen. Det blev derfor gennemført en trivselsundersøgelse i Klassetrivsel hvor der blandt andet blev kortlagt hvordan eleverne var sammen både i friminutterne og hvem de ønskede at arbejde sammen med i forskellige faglige gruppearbejder. Ud fra denne undersøgelse blev læreren bekræftet i hendes oplevelse af at der var mange grupperinger i klassen. Samtidigt blev hun opmærksom på enkelte elever der havde forbindelser til andre grupperinger i klassen end deres primære vennekreds.

Resultat af undersøgelsen og vejen videre

I undersøgelsen havde læreren også bedt eleverne om at beskrive hvad de oplevede gjorde en klasse til et godt sted at være og lære. Ud fra elevernes egne udsagn, lavede læreren en liste der blev anvendt som elevernes arbejdsredskab. Processen skulle netop være elevernes egen og målet var eleverne skulle opleve ejerskab over det de blev enige om.

Ud fra elevernes udsagn, blev de præsenteret for følgende liste:

1. tale pænt til både klassekammerater og lærere
2. lytte aktivt og med respekt for andre
3. tale med mange forskellige
4. tage hensyn til andre
5. hjælpe med at standse konflikter og/eller mobning
6. tilgive andres fejl
7. der er plads til smil og humor
8. have respekt for og vise accept over for hinandens forskelligheder
9. have respekt for og vise accept over for lærerne
10. kunne sige til og fra på en god måde
11. have selvstændige meninger – og turde stå ved dem
12. have tillid til egne værdier
13. der er arbejdsro i klassen i timerne
14. komme til tiden
15. være velforberedt til timerne

16. have styr på papirer, sedler, bøger, hæfter m.m.
17. overholde arbejdsaftaler i forhold til kammerater og lærere
18. vise engagement i undervisningen
19. være aktiv i timerne
20. Være medansvarlig for egen læring
21. kunne arbejde selvstændigt
22. kunne samarbejde
23. yde sit bedste
24. kunne tage imod nye udfordringer på eget niveau

Processen i klassen

Først blev eleverne bedt om at vælge 10 punkter fra listen, de syntes var vigtige.

Herefter blev eleverne placeret i grupper på 4-5 elever. Grupperne havde læreren valgt at danne ud fra funktionen "Grupper og pladser" i Klassetrivsel, baseret elevernes egne ønsker i forhold til hvem de gerne ville arbejde sammen med når de skulle koncentrere sig og udarbejde et godt produkt. Opgaven for gruppen gik på at blive enige om de 10 udsagn de mente kunne gælde for hele klassen. Eleverne skulle alle øve sig i at argumentere over for hinanden og begrunde hvorfor de havde valgt 10 udsagn fra listen.

Til slut skulle klassen vælge 10 udsagn, som skulle gælde for hele klassen. I hele processen fik eleverne sat en masse ord på klassens trivsel og fik diskuteret holdninger og værdier med hinanden. Da klassen havde blevet enige om 10 fælles udsagn, talte klassen og læreren om, hvordan disse udsagn kunne gælde som sociale regler i klassen.

Listen blev hængt op i klassen, så den var synlig for alle. Klassen brugte den ofte, hvis det var nogle af eleverne der følte de blev drillet eller af andre årsager ikke følte sig godt tilpas i klassen. Eleverne gav efter et kort stykke tid udtryk for at klassen generelt var blevet et bedre sted at være og lære efter processen. Eleverne havde lært hinanden bedre at kende gennem de diskussioner, som klassen havde haft i arbejdet med at argumentere for de forskellige udsagn og blive enige om et fælles grundlag.

Evaluering

Læreren valgte at gennemføre evaluering af forløbet to og fire måneder efter processen var afsluttet. Hun gentog de sociometriske spørgsmål i den indledende undersøgelse i Klassetrivsel og suppleret med nogle spørgsmål der undersøgte elevernes egne oplevelser af klassemiljøet. Læreren kunne se at eleverne oftere valgte hinanden på tværs af de oprindelige meget opdeltede grupperinger. Eleverne var også mere bevidste om at inkludere hinanden og arbejde sammen med andre end den tætteste ven.

Lærerens erfaring fra forløbet var, at det at inkludere eleverne i at sætte ord på hvad der gjorde klassen til et godt sted for alle at være og lære, gjorde det tydeligt for eleverne at der var behov for at ændre noget i måden de agerede over for hinanden. Stemningen i klassen blev mere afslappet og eleverne accepterede hurtigere at samarbejde i lærerstyrede grupper der var baseret på deres egne ønsker og som blev sat sammen på tværs de grupperinger der var i klassen indledningsvis.

